

Andres Biteri Ajuria
Legutio, Araba (1906-1986)

Aurkibidea

Biografia

Legutioko Urrunaga auzoan jaio zen Andres, 1906an. Aita Elosukoa zuen eta ama Urrunagakoa bertakoa. Sei anai-arreba izan zituen. Eskolan auzoan bertan ibili zen. Uberako (Bergara) Markiegi baserrian morroi egona da 10 hilabetez. 1934an Rufina Ortiz de Zaraterekin ezkondu zen eta lau seme-alaba izan zituen berarekin. Baina Rufina hil ostean, haren ahizpa [Eugeniarekin](#) ezkondu zen 1943an, eta beste bost seme-alaba izan zituzten. Taberna izan zuten etxean. Xabier Barrutietak 1984an emaztearekin batera egindako elkarrizketan auzoko Higinio Martinez de Lucok ere parte hartzen du tarteke.

Zintak

LEG-032

- **Proiektua:** Arabako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Barrutieta, Xabier
- **Data:** 1984-01-01

- **Iraupena:** 31 min
- **Euskarria:** CD
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea:** García Uriarte, Imanol

Pasarteak

1. Urrunaga auzoan aldaketak urtegia egin zenetik

- **Erref:** LEG-032/002
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:01:00. **Bukatu:** 00:02:07

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Urtegia egin zen sasoian 28 familia inguru bizi omen ziren Urrunaga auzoan. Gerora bertakoak gutxitu eta kanpokoak ugaritu egin direla komentatzen dute. Garai hartan auzoko gehienek zekiten euskaraz. Baina kanpoko jendea etorri zen urtegia egin zenean, eta euskara galduz joan zen.

2. Eskolan eta elizan beti gaztelaniaz

- **Erref:** LEG-032/007
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:05:05. **Bukatu:** 00:06:46

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Urrunagan bertan zuten eskola. Eskolan beti gaztelaniaz ikasi omen dute, baina ez zuten zigorrik izaten euskaraz egiteagatik. Maisuak berak ere euskara pixka bat ikasi omen zuen. Apaizak ere ba omen zekien euskaraz, baina mezak gaztelaniaz izaten ziren. Gaur egun mezak euskaraz eta gaztelaniaz ematen direla Gasteizen aipatzen dute.

3. Seme-alabek euskara ez ikastearen arrazoia

- **Erref:** LEG-032/012
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:09:20. **Bukatu:** 00:09:55

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Seme-alabek ez omen dute euskaraz ikasi, beraiek ere gaztelaniaz hitz egin izan dutelako gehienez. Taberna zutenez, kanpoko jendea izaten zuten beti etxean, eta agian hori izan daitekeela arrazoia diote.

4. Euskalki batetik bestera aldea lexikoan

- **Erref:** LEG-032/016
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:13:25. **Bukatu:** 00:14:35

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Euren euskarak Bizkaikoarekin antzekotasun handiagoa duela diote Gipuzkoakoarekin baino. Andres gaztetan asko ibili omen zen batera eta bestera eta ez duela arazorik beste euskalki batzuk ulertzeko dio. Batetik bestera lexikoan dauden ezberdintasunak.

5. Sorginen inguruko kontuak

- **Erref:** LEG-032/022
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:19:44. **Bukatu:** 00:21:35

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

"Sorginen ermita" deitzen diotenaren inguruko istorioa. Sorginen inguruko istorioak.

6. Urrunagako urtegia eta inguruetako erreka

- **Erref:** LEG-032/028
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:27:20. **Bukatu:** 00:29:05

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

<p>Baserri batzuk urpean geratu ziren urtegia egin zenean. Urtegia Urrunagako lurretan egina dago. Batzuek Urrunagako urtegia esaten diote eta beste batzuek Santa Engrazia. Erreka ei da Santa Engrazia. Inguruetan hiru erreka ziren.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-26

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com